

يَرْوِي عَنْهُ أَبُو اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ كَثِيرًا
يَرْوِي عَنْهُ أَبُو اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ كَثِيرًا

سَدِّدَ اللَّهُ كَرَامَةَ الْعَالِمَةِ بِطَبَقِهَا وَشَرَفَتْ بِهَا بَرِيَّةُ الْمُسْلِمِينَ

بَيْنَا الْحَيَّانِ بِكَالْمَدِينِ
وَأَسْكَنَ الْمَكِينِ الْبَرِّانِ

أَرْزَقَ نَفَاتِ الْعَالَمِينَ فَاذِلَّ نَفْسِي سَوَادِي عَزَّ وَجَلَّ بِكَ سُبْحَانَكَ يَا شَدِيدَ

كَرَمِ مَعَالِي الْأَكْفَانِ وَدَمِ الشَّدِيدِ
دَرْجَعِ عُلُوِّ تَحْتَانِ فِي حَيْضِ بَرِّ

M.A. LIBRARY, A.M.U.

PE7121

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ
 هَدَانَا اللَّهُ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ
 الْمُبْعُوثِ بِالْمُجَنَّبَاتِ وَالْكِتَابِ الْكَرِيمِ وَعَلَى آلِهِ وَآصْحَائِهِ
 خُصُوصًا عَلَى الْخُلَفَاءِ الَّذِينَ قَامُوا بِصِرَاطِ الدِّينِ الْقَوِيمِ
 اِنَّا بعد بضيق اشراق تخمير والاضاف پذير به صميم وكميحيي موجب مباد
 كه اين احقر العباد و خادم الطلبة فقير محمد طاهر غفر الله له و لو الله في مائه وارده
 سال گذشته است كه سكوت در محله خليه و ده محلات شهر عظيم آباد بيدار و
 بهر شغل درس و تدريس با مردم كراي قميل بحث و تقرير با اهل مذاهيب

مخالف میل طبیعت خود داشت بلکه این روش و اطوار نزد فقیر
 مکروه و بیهودی نمود لیکن آخر الامر مردی از مردمان اهل تشیع بمیلان
 علی جان که با فقیر ابطه سلام علیکم بهم میداشت و دو کاشش اثنای راه
 غریخته فقیر و سجد واقع شده است و اکثر اوقات اتفاق مرور کند و رفت
 فقیر قریب دو کاشش می افتاد و روزی از روزها سوال در باب
 متعه از فقیر نمود که نکاح متعه را حضرت جابر فرمود و خلیفه ثانی در عهد
 خود آنرا حرام کرد و خلاف حکم حضرت نمود چنانچه در صحیح بخاری و مسلم
 که اصح کتب است بیان اند موجود است فقیر جواب داد که جناب سالت
 صلی الله علیه و سلم او را آخر اهل و متعه را حکم حلال فرموده بود و بعد از آن
 هر دو را منسوخ ساخته حکم حرام نمود و آن کسانی که جز حکم حرمت نرسیده
 بود و خلیفه ثانی در عهد خود ایشانرا خبر داد و مطلع ساختند که از جانب خود
 حکم حرام فرمود و مطلب صحیحین اینست و آنچه که شما فهمیده اید محض غلط و
 بی اصل است چون طرف ثانی ساکت شد بعد از آن فقیر هم سوال کرد

که خلافت را شما منکر هستید و حال آنکه خلافت از آیت قرآن که در سوره
 نور موجود است ثابت است بلکه از پیشین گوئیهای قرآن و معجزات
 سید المرسلین است و آنکه منکر خلافت است منکر قرآن است و حکم منکر
 قرآن ظاهر و باهر است چونکه طرف ثانی علم داشت طلب تحریر مضمون
 آیت نمود که از علماء و مجتهدین خود جوابش بسیار دقیقتر از آنچه در آنوقت
 وعده تحریر نمود لیکن بعد از آن چند روز را غماض و تساهل
 ورزید باین خیال که درین زمانه تحریر و تقریر محض ناسود است
 چه که این قصه که از بزرگان دین و پیروان راه یقین بار ثابت
 تازه نموده اند مگر احدی از اهل تشیع براه صدق و صفادادین متنبین نداد
 و از مرکب نفسانیت و ماضی شناسی و پاسداری مذہب باولداد
 فرو نیفتاد و در چه جایم که تحصیل حاصل و دم زخم آخر کار طرف ثانی
 پیش و گیر شد میان ہم تذکره نمود و او نشان ہم در پی طلب تحریر شدند
 و بار بار تقاضای تحریر نمود حتی که بطور استهزا و تمسخر و سلام علیکم کردند آن غافل نموند

فلا یرحمکم الحق یٰ کُفَّارُ وَلَا یُعْلَیْ آیت شہد حق و مزج شک و شبہا
 تسوید و تحمیر نموده حوالہ ایشان نموده شد اینست باعث تحمیر و تطحیر
 و این نوشته را مدت دو سال شده است لیکن هنوز جواب
 معقول کسی نداد لهذا این رساله سہمی با ثبات اختلافت
 بالقرآن و اسکات المتکبرین یا لیرہان گردید پس
 التماس از ارباب بلاغت و بصارت فریقین آنکہ نظر را از ساحت
 فصاحت الفاظش باز داشته اصل مدعی یعنی را ملاحظہ فرمایند چہ کہ
 یقودر تحریر عبارت فلانی چندان مهارت ندارد و اللہ اعلم صا
 اَقُولُ وَ کَیْلُ چہ میفرمایند علماء امامیہ و رأیت سورہ نو کہ پیشین ہما
 قرآن و معجزات و دلائل ثبوت نبوت جناب رسول مقبول صلی اللہ
 علیہ وسلم است و شان نزول آن اینست کہ فقرای مهاجرین بعد از
 ہجرت مدینہ در منازل انصار جای گرفتند و قریش با آنکہ اکثر از قبائل
 عرب کہ گرد کہ و شیرب بودند بہ محاربتہ ایشان اتفاق نموده شبہ رفت

پیغامهای شهدید آینه و سخنان فتنه انگیز میسر تاوند هما جوین
 اکثر اوقات سلطه با خود داشتندی و روزگاری به هول و هراس
 میگذرانیدندی روزی بایکدیگر گفتند آیا زمانی بر ماوراید که خود را
 این موطن بشیم و بغرابت خاطر بر بساط سلامت و عافیت بنشینیم
 پس محاسبانه تمالی برای تسکین و تسکین ایشان این آیت بطور
 وید و نازل فرمود و سوگست در خور و که هر آینه ایشان را خلیفه
 گرداند و در زمین کنسار از عرب و عجم چنانچه ارشاد فرموده
 وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ
 فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ
 الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا لَقَدْ وَدَّ اللَّهُ
 أَنْ يُسْكِنَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَئِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

كَأَيُّ شَرِّكُمْ فِي سُكُونٍ مُّسْكِنًا وَمَنْ كَفَرَ

شریک مقر نکند با من چیرا و هر که ناسپاسی کند

بِعَمَلِكُمْ كَذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

بعد ازین پس انجامة ایشانند فاسقان

یعنی درین آیت حق سبحانه تعالی برای رسول مقبول صلی الله علیه وسلم

و احباب و چند چیز وعده فرمود و خبر داد که ایشانرا عطا خواهد کرد اول و عده

خلافت در زمین کفار از عرب و عجم چنانچه خلیفه نمودنی اسرائیل را در ملک عمر

و شام بعد جابر و حضرت داود علیه السلام را که یاد او ذکر آنجا عجلانک

خَلِيقَةً فِي الْأَرْضِ و ارد است و ثانی و عده گین و تثبیت و قرار دادن

دین شریعت جناب رسول مقبول صلی الله علیه وسلم که مرضی و مقبول پسند

خدا است و ثالث و عده از آل خوف از ایشان که از کفار

و اعداء دین بود ایشانرا و هم ارشاد فرمود که این همه نعمتها از جهت

صدق و خلوص عبادت ایشانست و بعد از آن خبر داد که هر کس

که کفران و ناسپاسی این نعمتها خواهند ورزید پس آن گروه از
فاسقان خواهند بود پس این آیت را مطابقت و مصداق
ضرورت است که این همه اخبار با کدام زمانه واقع شده است چرا که
حق سبحانه تعالی خلاف وعده خود هرگز نمی سازد چنانچه می فرماید
إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْلِفُ الْمِيعَاتِ پس ایفای و انجام این عده ها
در کدام زمانه بوده است و از کدام کس ادا شده است
پس نزد اهل سنت و جماعت ایفای این وعده ها و ورود
این نعمتها در زمانه خلافت خلفاء راشدین حمیدین رضوان الله
علیهم اجمعین بوده است زیرا که همه موعود و موعود علیه فی زمانه
مجموع و منطبق شده اند و ظهور اثر وعده خلافت حق سبحانه تعالی
چنان شده که بر ایشان هیچ خوف و خطر از کسی نماند بلکه همه اعدا و دین
به تیغ کرده جمیع ملک و مال و خزانهای ایشان از روم و شام
و ایران تحت تصرف خود آوردند و این غنیمتها مصداق ایفاء وعده

دیگر هم هستند چنانچه در سوره فتح ارشاد فرمود و وَعَدَ اللَّهُ الْمُعْتَصِمِينَ
 كَثِيرَةً مِّنَ النَّاسِ وَهَاجِرَةً كَثِيرَةً وَرِزْقًا غَلِيظًا حَاصِل
 شده است و بعد از آن کس را ایستاد و با وجود این هم که آنها
 و امن و امان غافل از عبادت نبود و خود مشغول بملک و مال
 و متاع دنیوی نبوده اند چنانچه حق سبحانه تعالی خود خبر داد که لَقَدْ كَفَرَ
 الْكَافِرُونَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُنَافِقِينَ وَفِي سُورَةِ فَتح هم فرمود و لَقَدْ كَفَرَ
 صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا بَعِثْنَا نوحًا و هودًا و عیسا و ابراهیم و اسماعیل
 می گذرانیدند و بعد از آن اول کسانی که کفران و ناسپاسی این بندگان
 کردند و فساد در میان امان انداختند قاتلان حضرت عثمان رضی الله عنه
 بودند و مِنْ كَفَرٍ بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُونَ
 اشاره بسوی ایشان است و بعد از خلفای راشدین بهر چه زمانه
 منطبق نمی آید زیرا که از لفظ مَنكَر و از آیت وَعَدَ اللَّهُ الْمُعْتَصِمِينَ
 معانی کثیره تاخذ و هاجره ظاهر و صاف معلوم می گردد

که حق سبحانه تعالی وعده انگسان را کرده است که در زمانه جناب
 رسالت مآب صلی الله علیه و سلم وقت نزول این آیت موجود
 بودند و غیر موجودین در وعده این آیت داخل نمیشوند و بالعکس
 و التقدیر اگر مراد عام باشد تا هم مطابق نبی آید زیرا که حضرت
 امام حسن رضی الله عنه بعد از شش ماه از شهادت حضرت علی
 کرم الله وجهه و جمیع خلافت نموده گوشه نشینی اختیار فرمودند و حضرت
 امام حسین سید الشهدا رضی الله تعالی عنه از دست ظالمان مظلوم
 شهید شدند و حضرت زین العابدین و دیگر امامان رضوان الله
 علیهم همین کس از ایشان هم غایب نبوده است پس نزو اهل تشیع
 اگر صدق این آیت خلافت خلفاء راشدین مهدیین رضوان الله
 علیهم همین نیست پس کدام زمانه و کدام کس صدق این آیت است
 بیست و نوا یا ایها الشاکر و یا حبیب یا ایها الصواب و اگر کسی گوید
 که مراد حضرت امیر است و صیغه جمع برای تعظیم و یا حضرت امیر و اولاد

آنجناب جواب حضرت امیر که چه وقت نزول آیت موجود بود
 لیکن امن کامل و عدم خوف نیز در زمان ایشان حاصل نبود همیشه
 از افواج شام خوف و بهراس لاحق عمال و لشکریان آنجناب ماند
 و معتمد حضرت امیر میفرمود است و لفظ جمع را بر یک کس حمل نمودن
 خلاف وضع الفاظ استعمال است و دیگر آنکه حق سبحانه تعالی
 درین آیت برای خلفاء موعودین لفظ جمع را سینده جا آورده است
 بی هیچ جای لفظ مفرد تعبیر نفرمود اگر این چنین استعمال الفاظ برای تعظیم
 قرینه جایز داشته شود اعتبار یکی از وضع الفاظ بر خیزد و هم بر همان
 قرآن اعتماد نماید و بی هیچ حکم از احکام دین و شریعت ثابت نگردد و آن
 دیگر بعد از حضرت امیر بودند عدم تسلط ایشان در زمین و عدم الله
 خوف از ایشان نزد فریقین بر ظاهر است حاجت تحریر ندارد
 و جواب دیگر آنکه خلافت در آیت مذکور مثل خلافت ائم انبیاء
 سابقین موعود است چنانچه ارشاد فرمود **كَمَا اسْتَفْتَكْتُمُ**

الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَكْرَزَ مَنَ خُلَفَاءُ ثَلَاثَةَ خِلَافَتٍ مَوْعُودَةٍ قَرَارًا وَثَبُوتًا
 بَلْكَ غَضَبُ كَبِيرٌ هَلْ تَشْبِيهِتُ شَبْهًا بِمَشْبُوهٍ بِمَطْلُوقٍ نَحْنُ افْتَدِ
 زِيرَاكَ غَضَبُ وَخِلَافَتِ اُمِّ سَابِقِينَ وَاقِعٌ نَسْتَدَهْ اَهْتِ بَلْكَ عَلَ
 الْاِتِّصَالِ بُوْدَه اَهْتِ اِپْسِ اَزِیْنِ مَرَادُ كَرْتَنِ تَخْلُفِ دَرِ عَوْدِ
 حَقِّ سِجَانَةِ تَعَالَى اِلَازِمِ مِی آید وَاِگَرِ كَسِی گوید كِه مَرَادُ مُصْرِفِ اَمَامِ
 مَهْدِی سِت جَوَابِشِ هِمَانِ اَهْتِ كِه بِالَاذِنِ كُورِشْدِ كِه اَنْجَنَابِ فَرُودِ
 وَاحِدِ اَهْتِ وَاطْلَاقِ جَمْعِ بَرِ وَاحِدِ بَايَزِ نِیْسِتِ وَهَمِ دُرِ وَاقْتِ
 نَزُولِ آيَتِ مَوْجُودِ نَبُودِ نَهْتِی كِه هِنُوزِ دُرِ وَجُودِ اِیْشَانِ اِخْتِلَافِ اَهْتِ
 وَهَمِ نَزُولِ تَشْبِيهِتِ مَحْنِی نَهْتِ حَقِّ سِجَانَةِ تَعَالَى خِلَافَتِ مَوْعُودِ عَلِی وَجِبِ
 تَشْبِيهِتِ بَا اَمِّ سَابِقِیْنِ بِيَانِ فَرَمُودِ دُرِ اَمِّ سَابِقِیْنِ كَسِی خَلِیْفَهٗ حَقِّی نَبُودِ اَهْتِ
 اَنْجَنَابِ چَكُونِ مَصْدَقِ اِیْنِ آيَتِی تَوَاذُّشْدِ اِگَرِ كَسِی گوید كِه حَضَرِ
 عَلِی كَرَمُ اللّٰهِ وَجْهٌ نَزْدِ سِنِیَانِ خَلِیْفَهٗ چَارِمِ اَنْدُوزِ خُلَفَاءِ حَقِّ سِجَانَةِ تَعَالَى
 وَعِدِ اَزِ اَلِ خَوْفِ فَرَمُودِ اَهْتِ وَچُونِ بَا اَنْجَنَابِ هِمِشَهٗ اَزِ اَنْفَوَاجِ

شام خوف و بهراس لاحق ماند خلافت آنجناب چگونه ثابت می ماند
 گویم خلافت حضرت امیر نرزد سیان ثابت است زیرا که حق سبحانه و تعالی
 وعده اندازد خوف از کفار نموده است و افواج شام مقابل اسلام بودند
 و جنگ و جدال فیما بین اهل اسلام واقع شده بودند و کفار
 حضرت امیر نرزد سیان مصداق آیت باخوبی می تواند شد
 لیکن نزد اهل تشیع خلافت آنجناب ثابت نمی گردد زیرا که افواج
 شام را نسبت کفری سازند ازین جهت نزد ایشان از آل خوف
 از کفار نگردد و بد مصداق آیت نمی تواند شد اگر کسی گوید که زمانه
 خلفا مصداق این آیت هم نمی تواند شد زیرا که از قول الله تعالی
 وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَٰكِرُونَ
 معلوم می گردد که کسی خلیفه چنان خواهد بود که کفران و ناسپاسی
 این نعمت خواهد ورزید و نرزد سیان کسی خلیفه کفران این
 نعمت نکرده است جواب این احتمال قوی تواند بود که لفظ مکرر

در قوله تعالى بودی یعنی و مَنْ كَفَرَ مِنْهُمْ لَعَبَدُ ذَٰلِكَ
 فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ و این چنان وارد نشده است
 این احتمال چگونه تواند شد و مع هذا از صلاحیت و خلوص عبادت
 ایشان که خالی از ریا و شرک باشد حق سبحانه تعالی خود خبر داد که
 يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا و دیگر آنکه حق سبحانه تعالی
 آنکسان را که وعده عطا کرده و نعمت کثیره فرموده است و وعده هدایت
 نمودن ایشان را هم ارشاد فرمود که وَيَهْدِيكُمْ صَوَابًا مِّنْ قَبْلِ هَٰذَا
 و وارد شده است و نعمت کثیره بعد جناب رسالت مآب صلی الله علیه
 و سلم بجز خلفا کسی را حاصل نشده کفران و ناسپاسی از ایشان چگونه تصوّر
 خواهد شد انقض ازین آیت صاف معلوم میگردد که فساد و ناسپاسی
 از شخص غیر صادر نخواهد گردید و اگر کسی گوید که من برای بیان است
 برای تبیین نیست و اختلاف بمعنی توطن در زمین است گویم مفاد
 من بیانیه در اینجا بغیر اختلاف بمعنی توطن مفاد من بعضیه است زیرا که

اگر زید را ده پسر بودند و بعضی از آن کس قتل نمود می توان گفت که
 پسران زید فلان را قتل نمود و حال آنکه مرتکب فعل بعضی شدند و در صورت
 حل بین بیان و اختلاف معنی توطن گرفتن قید و عیال و الصداکات
 لغوی افتد زیرا که توطن در زمین چنانچه مصلح را ماحصل است
 فاسق را نیز نیکو زیاده و خوب تر بلکه قید ایمان هم محبت است زیرا که کفار را
 نیز توطن در زمین ماحصل است و کلام لغو در قرآن محال است و فیما
 ذکر کفایه و کلام البصر هیه آیه و الهادی می هو الله تعالی
 پس التماس بعالی خدمت انصاحبان که باراده جواب نویسی قلم بردارند
 اولاً تمام و عناد را و اگر داشته و طرف داری و نفسانیت بر طرف
 داشته عدل و انصاف را از دوست ندیده تا که در زمره غیر حقون
 الکلام عن صوابی و خل نشوند چرا که کلام در معانی قرآن است
 که نزد فقیهین مدار ایمان است نه چنانکه قصد تسویه کاغذ دارند
 مطابق و موافق سوال افتد یا نه افتد و اخیر دعوی ما این الحمد لله

رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا خَيْرِ
خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَعِزَّتِهِ وَأَسْرُ وَأَحْمَدِهِ
أَمَّاتِ الْمُؤْمِنِينَ وَخُلَفَائِهِ أَجْمَعِينَ

قطعه تاریخ تالیف سال ۱۲۸۱ از شیخ افکار جناب شاه محمد مجتبی حساسی است

عظیم النفع تالیف عظیم فضل کامل در اثبات خلافت این سال و جزئیات و بیرون کردن سلسله سالان	دلیل استلزامی قرآن کلام حق بیانگر الیه داری اقبال کلام حق رقم و مسکات منکبیران کلام حق

۸۹ ۱۲ هجری

